

HYVÄT NAISET JA HERRAT...

PUHEENPIDON
OPAS
JOKA MIEHELLE
JA
NAISELLE

HELSINKI
KUSTANNUS O/Y MINERVA

HYVÄT NAISET JA HERRAT . . .

G. MAGNUSON

HYVÄT NAISET JA HERRAT...

PUHEENPIDON OPAS

OLOIHIMME SOVELTAEN SUOMENTANUT

YRJÖ ERÄNEN

KUSTANNUS OY MINERVA
HELSINKI

Näköispainos ntamo 2012

ISBN 978-952-215-344-9

Valmistaja:

BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

www.ntamo.net

SISÄLLYSLUETTELO:

	Sivu
ESILAUSE	7
PUHEENPITO	9
MITÄ PUHEELTA VAADITAAN?	13
PUHEEN MUOTO	19
PUHEITA ERILAISISSA TILAISUUKSISSA	22
<i>Kutsut yleensä:</i>	
<i>Esim.</i> 1. Kutsu aterialle. — 2. Isäntä tervehtii. — 3. Yksinkertaiset tervehdyssanat. — 4. Päivällisillä. — 5. Pari uutta vierasta. — 6. Puoliviralliset päivälliset. — 7. Isännän sijaisena. — 8. Mieluinen kutsun syy. — 9. Emännän puolesta. — 10. Emäntä tervehtii. — 11. Emäntä lausuu tervetulleeksi. — 12. Isäntävälle. — 13. Kiitos ruuasta. — 14. Emännälle.	
<i>Kastetilaisuus</i>	28
<i>Esim.</i> 1. Uudelle »kansattarelle». — 2. Pojan kasteen jälkeen.	
<i>Ripillepääsy</i>	30
<i>Esim.</i> 1. Ripillepääseelle tytölle. — 2. Pojalle hänen päästyään ripille.	
<i>Suoritettu tutkinto</i>	33
<i>Esim.</i> 1. Tytön tutkinto. — 2. Pojan tutkinto.	
<i>Kuuliaisat</i>	35
<i>Esim.</i> 1. Kuulutuspäivänä.	
<i>Neitous- ja poikamiesjuhlat</i>	37
<i>Esim.</i> 1. Poikamiehyydestään luopuvalle — 2. Annalle hänen neitousjuhlissaan. — 3. Maanmittari K:lle hänen poikamiesjuhlissaan.	

	Sivu
Hääät	41
<i>Esim.</i> 1. Isäntävæn puolesta. — 2. Sulhasen puolesta. — 3. Morsiusparille. — 4. Sulhasen vanha ystävä morsiamelle. — 5. Morsiamen vanha ystävä sulhaselle. — 6. Morsiusparille. — 7. Vapaa onnittelu. — 8. Morsiusneidoille. — 9. Marsalkoille. — 10. Ystävän säkeet morsiusparille. — 11. »Lakimiehen lausunto» morsiusparille. — 12. Eräälle morsiusparille. 13. Hääonnittelu.	
Hopeahääät	53
<i>Esim.</i> 1. Hopeahääparille. — 2. Vanhalle hopeahääparille.	
Juhla-ateriat	56
<i>Esim.</i> 1. Tervehdyssanat. — 2. Toimeenpanijain tervehdys. — 3. Isännäksi valittu tervehtii. — 4. Juhlan puheenjohtaja tervehtii. — 5. Tilapäinen tervehdyspuhe. — 6. Kiitossanat oivallisesta ruuasta. — 7. Maksun kokoaminen. — 8. Eräälle laulajalle. 9. Laulajaa ja hänen säestäjäänsä kiitettäessä. — 10. Nuorelle taiteilijalle.	
Nimi- ja syntymäpäivät	64
<i>Esim.</i> 1. Viisikymmenvuotispäivän aamulla. — 2. Eräälle viisikymmenvuotiaalle. — 3. Seppä Rautaselle. — 4. Puuseppä O:lle hänen 50-vuotispäivänään. — 5. Nuohoojamestarille hänen 50-vuotispäivänään. — 6. Eräälle puutarhurille. — 7. Eräälle suutarimestarille. — 8. Eräälle kondiittorille. — 9. Eräälle reviiisorille. — 10. Eräälle taiteilijalle. — 11. Eräälle hierojalle. — 12. Eräälle veterinkuljettajalle. — 13. Vanhalle lehtorille. — 14. Kallen-päivillä. — 15. Kelpo miehelle. — 16. Eräälle 50-vuotiaalle. — 17. Eräälle 40-vuotiaalle. — 18. Eräälle 30-vuotiaalle. — 19. Rouva Alli J:lle hänen 40-vuotispäivänään. — 20. Neiti Ida N:lle hänen täyttäessään uudeleen 25 vuotta. — 21. Eräälle 25-vuotiaalle. — 22. Nuorekkaalle 65-vuotiaalle. — 23. Rouva Marialle hänen 40-vuotispäivänään. — 24. Rouva Toinille hänen 50-vuotispäivänään. — 25. Kättilö H:lle hänen 50-vuotispäivänään.	
Naiselle	86
<i>Esim.</i> 1. Puolison ansiot. — 2. Kotona oleville puolisoille. — 3. Ilkeä puhe. — 4. Hänelle, koossapitävälle voimalle. — 5. Puhe äidille. — 6. Äidin päivänä. — 7. Vanhalle perhepäivelijättarelle.	
Puheita muissa tilaisuuksissa	93
<i>Esim.</i> 1. Maalla. — 2. Perheessä jouluaattona. — 3. Nuorelle miehelle. — 4. Kihlajaisissa. — 5. Ateria „luonnon helmasa”. — 6. Siirtolaiselle. — 7. Amerikasta vierailulle tulijalle. 8. Isännälle. — 9. Isäntä alaisilleen.	
Uudenvuodenaattona	101
<i>Esim.</i> Uudenvuoden onnittelu.	
In memoriam	106
<i>Esim.</i> 1. Toverin muistolle. — 2. Nuorelle toverille.	

ESILAUSE.

Tämän kirjan lähimpänä aiheuttajana on se seikka, että tekijälle muuanna päivänä, aivan ohimennen, eräs kirjakauppa-apulainen kuvaili, miten ihmiset käyvät kysymässä kaikkea mahdollista, jota ei ole, ja useimmin kysyttyjä tällaisia on juhlapuhujille tarkoitettu käsikirja. Olisi ehkä syytä, ajatteli tekijä, laatia sellainen, ei perinpohjaista ja laajaa, vaan kohtalainen ja kipeintä tarvetta varten. Niin sovittiin kustantajan kanssa suunnitelmasta, ja tässä on nyt työn tulos.

Ei siis ole ollut tarkoituksena laatia opasta valtiollisille puhujille eikä muille suursanankäyttäjille — varjeltakoon meitä sellaisesta yltiöpäisyydestä — tässä on ollut tarkoitus antaa ohjeita vain vaatimattomampia oloja varten. Niitä varten, jotka tahotoivat tulla suurpuhujiksi ja jotka haluavat oppia asiain käsittelyn perusteita vakavissa kokouksissa niihin liittyvine keskusteluineen, on olemassa muuta kirjallisuutta.

Tämäntapaista teosta varten on olemassa vain niukasti esikuvia. Yhtä ja toista voi tästä kirjasta siis puuttua. Yleisö voikin itse tehdä huomautuk-

siaan kustantajalle mahdollisia uusia painoksia varten, jolloin m.m. esimerkkikokoelma saataisiin täydellisemmäksi. Sellaisista huomautuksista on julkaisija kiitollinen.

*Tämä teos ei siis tahdo olla oppikirja, vaan käsi-
kirja ja ajatusten herättäjä. Siinä ominaisuudessa
se haluaa olla hyödyksi ja parhaansa mukaan olla
viihtyisyyden ja ilon lisääjänä tilaisuuksissa, joita
varten sen pieniä vihjeitä ja neuvoja kysytään.*

T e k i j ä.

PUHEEN PITO.

Puheen pito ei aina ole niin helppoa, mutta vielä vaikeampaa on tavallisesti sen pitämättä jättäminen. Usein käy elämässä niin, että läheisen sukulaisuussuhteen vuoksi kunnioituksen kohteeksi joutuneeseen henkilöön tai juhlatilaisuuden järjestelyssä osakseen saamiensa toimien vuoksi yksinkertaisesti on pakko astua esiin tulkitsemaan omia ja toisten tunteita. Voi olla muitakin syitä, jotka pakottavat — jotta ei loukkaisi yksinkertaista kohteliaisuutta ja hyviä tapoja — lausumaan muutamia sanoja juhlatilaisuudessa, ja silloin sietää olla varuillaan, ettei ole siihen aivan valmistautumaton.

Mutta miten sitten hankkia itselleen tuollaista valmiutta? Monelle se on hyvin yksinkertaista, sillä kenellä jo itsellään on suoranaisia taipumuksia, hänelle riittää jo jokunen yksinäisyysissä pidetty harjoitus, mutta niille, jotka syystä tai toisesta tuntevat tällaisen edessä olevan velvollisuuden itseään hermostuttavan ja vaivaavan, lienee joku neuvo paikallaan. Ja kun useinkaan ei ole saatavissa tuollaisiin asioihin perehtyneen ystävän apua ja neuvoa, etsii sellaista mielellään varta vasten julkaistusta kir-

jasta, tällaisten arkaluontoisten velvollisuuksien täyttämisen oppaasta. Tällaisen oppaan juuri täten tahdomme koettaa julkaista.

Ei ole varmaankaan vahingoksi keskellä elämän harmaita ja yksitoikkoisia aherteluja omistaa hieman aikaa niitä hetkiä varten, jolloin erisyistä kokoudutaan katetun pöydän ääreen juh-laseurassa kunnioittamaan jotakuta henkilöä tai tapausta. Kaikkihan voivat olla yleistä iloa kohottamassa varustamalla mukaansa hilpeimmän mielialansa, mutta monet voivat saada aikaan vielä jotain sen lisäksi, jos vain oppivat hieman valmistautumalla eteensä katsomaan. Pieni tervehdyspuhe, miten lyhyt tahansa ja yksinkertainen muodoltaan, kunhan se vain on hyvin ja sydämellisesti esitetty, voi jo sekin saada juhla-vieraat hyvälle mielelle. Joku humoristinen lisä, toisinaan myöskin personattoman, antoisan keskustelunaiheen viskaaminen voi terveellisesti vapauttaa tilanteen, joka uhkaa käydä painostavaksi, raikuva, henkilökohtainen malja kunnia-vieraalle tai isännälle, varsinkin jos hän on lähemmin tuttu, on harvoin vaikuttamatta kohottavasti mielialaan.

Puhe, olkoon se sitten juhlallinen tai kevyehkössä äänilajissa pidetty, ei kuitenkaan koskaan saa t u n t u a opitulta. Silloin se menettää hyvän vaikutuksensa. Voidaan sanoa, että sen t u l e e olla opittu, sikäli että sen tulee olla hyvin ajateltu ja hätätilassa ulkoa opittu, mutta sitä ei

nākõispainos ntamo 2012

www.ntamo.net